

Apostlagärningarna 6. Övers och komm: Bo Giertz

Apostlagärningarna Kapitel 6 Apostlarna delegerar en del av sitt uppdrag (Apg 6:1–6)
Översättning

I de dagarna, när lärjungarna blev allt fler, kom de grekisktalande med klagomål mot hebreerna. De menade att deras änkor blev försummade vid den dagliga utdelningen. Då kallade de tolv samman hela skaran av lärjungar och sade: Det går inte an att vi försummar Guds ord för att ha hand om utdelningen. Därför skall ni bröder välja ut några bland er som har gott anseende, sju andefyllda och kloka män. Dem kommer vi att ge uppdraget att ta hand om detta. Sen kan vi helt få ägna oss åt bönen och Ordets tjänst. Hela församlingen gillade förslaget och så valde de Stefanus, en man som var full av tro och helig Ande, Filippus, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas och Nikolaus, en proselyt från Antiokia. Dem lät de träda fram inför apostlarna, som bad och lade händerna på dem.

Kommentar

Apostlarna talade arameiska. Som alla fromma judar var de mer eller mindre hemmastadda också i hebreiska. Så var det med de flesta i urförsamlingen. De var vad Lukas här kallar ”hebréer”. Men när församlingen växte, blev det allt fler som kom från den judiska diasporan och hade grekiska som modersmål. En och annan av dem kunde – som Paulus – berömma sig av att han var ”en hebré född av hebréer” och alltså förstod fädernas språk. Men många av dem kunde varken arameiska eller hebreiska. Så bildades det två språkgrupper inom församlingen. Sådant har med sig problem, som är väl kända från många missionsfält. Språkbarriären skapar missförstånd och misstänksamhet, ofta kring bag. Så gick det också i Jerusalem.

Vi har sett att det var apostlarna som tog emot de gåvor som användes till underhåll av församlingens många fattiga. Tydligt fick de också organisera utdelningen av understöd. I grundtexten står det att de ”gjorde tjänst vid borden”. Det kan betyda att man hade en gemensam utspisning och att apostlarna stod för den. Men ”borden” kan också syfta på något slags kontor, där man delade ut kontantbidrag. ”Bord” kan nämligen i grekiskan betyda en plats där man sysslar med pengar (Luk. 19:23). Det var i så fall detta administrativa arbete som började ta för mycket tid för apostlarna. När det kom klagomål beslöt de att delegera den delen av sitt uppdrag till andra. Om de kvalifikationer dessa borde ha gav de anvisningar, som har giltighet för alla tider när det gäller kyrkliga uppdrag. Det skulle vara personer som åtnjöt allmänt anseende, de skulle ha gott omdöme och de skulle vara levande och andefyllda kristna.

Proceduren som man använde säger också något om vad ett kyrkligt ämbete innebär. Helaförsamlingen var engagerad och utsåg de sju. De ”nominerades” som vi skulle säga. Sedan godkände apostlarna valet och gav de utsedda deras uppdrag. Det skedde genom bön och handpåläggning. Handpåläggningen fanns redan i Gamla Testamentet. Den innebar att någon som ägde ett uppdrag eller en fullmakt lät någon annan – helt eller delvis – få del i den. Apostlarna hade fått sitt uppdrag av Kristus. I det ingick också att som herdor sörja för hjorden. Det var den del av uppdraget som gällde den sociala omvårdnaden, som apostlarna nu delegerade till de sju.

Senare ansågs de sju ha varit de första diakonerna. Det ordet används i Nya Testamentet aldrig om dem eller deras uppdrag, men sakligt sett fullgjorde de en uppgift, som längre fram ålåg diakonerna. Men de sysslade också med annat. Om Stefanus och Filippus hör vi i varje fall att de predikade och evangeliserade.

Alla de sju bär grekiska namn och bör alltså ha hört till de grekisktalande judarna. Den ”hebreiska” majoriteten i församlingen ville tydligt visa att den inte på något vis var partisk mot de grekisktalande utan hade fullt förtroende för dem. Sådana grekiska namn brukar vi uttala på latinskt vis, och säger alltså Stéfanus, Filíppus, Prókorus, Nikánor, Pármenas och Nikoláus. Den latinska ändelsen -us motsvaras på grekiska av -os, och betoningen var i många fall en annan (grekerna sade Filíppos, Pármenás, Nikólaos).

Framgång och motstånd (Apg 6:7–15)

Översättning

Guds ord nådde allt fler, och antalet lärjungar i Jerusalem ökades kraftigt. Även en mängd präster blev lydiga mot tron.

Stefanus, som var full av nåd och kraft, gjorde stora tecken och under bland folket. Men då ingrep några från den synagogan, som kallades de frigivnas och cyreneernas och alexandrinernas, och några som kom från Cilicien och Asien. De gav sig i diskussion med Stefanus men kom till korta inför visheten och kraften i hans tal. Då skaffade de i hemlighet några angivare som sade: Vi har hört honom säga hädiska saker om Moses och Gud. De fick lidelserna att svalla hos folket och de äldste och skriftlärde, så att de överföll honom och släpade honom med sig och förde honom inför Stora Rådet. Där uppträdde det falska vittnet som sade: Den mannen talar jämt och samt mot vår heliga plats och mot lagen. Vi har hört honom säga att Jesus, han från Nasaret, skall bryta ned detta tempel och ändra på de stadgar, som vi har mottagit från Moses.

Alla som satt i rådssalen höll sina ögon fästa på honom, och när de såg hans ansikte, liknade det en ängels.
Kommentar

Att det förnäma tempelprästerskapet på allt sätt motarbetade den nya tron hindrade inte att den spreds ute bland folket och även bland prästerna i templet. Flertalet av dem hörde till småfolket. Många var liksom Sakarias fromma män som såg framåt mot den dag då Gud äntligen skulle leda sitt folk ”in på fridens väg” (Luk 1:79).

Men också översteprästerna hade sina sympatisörer och förstod att mobilisera dem. Det kom till häftiga dispyter mellan Stefanus och andra grekisktalande judar. Det fanns ett otal synagogor i Jerusalem (flera hundra enligt Talmud) och många av dem betjänade särskilda grupper av judar från olika håll i det romerska riket. Här nämns Cyrene (på Nordafrikas kust, mitt emot Grekland), Alexandria i Egypten, Cilicien (vid medelhavskusten längst uppe i nordost) och Asien, vilket betyder den romerska provinsen Asien vid Egeiska havet. De ”frigivna” hade själva varit slavar eller också hade deras föräldrar varit det. Många judar hade blivit krigsfångar under det gångna seklet och sålts som slavar. Många av dessa hade fått friheten tillbaka. Som andra frigivna hade de en särskild ställning i samhället.

Motståndarna hade svårt att klara sig i debatten mot Stefanus och försökte i stället tysta honom. Det var inte svårt att hitta angreppspunkter. Jesus själv hade satt sig över sabbatsregler och reningsföreskrifter. Han hade förutsagt templets undergång. Liknande tongångar hörde man nu hos Stefanus. Det behövdes bara att man ändrade en liten smula på sådana ord för att de skulle låta hädiska och kränka judarnas övertygelse att de var Guds folk.

Så kom det till stormiga uppträden och Stefanus släpades inför Stora Rådet. Anklagelserna fördes fram, och alla som satt i rådssalen (bland dem var tydligen också Paulus från Tarsus) höll sina ögon på den anklagade. Att hans ansikte ”liknade en ängels” skall nog förstås så, att han gav intryck av att stå där som en budbärare från Gud, en som i den stunden talade Guds vägnar.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Apostlagärningarna